

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΚΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΑΛΩΣΗ
ΤΗΣ **ΠΟΛΗΣ**

Έργο του Mariusz Kozik

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ

Οι **Σελτζούκοι Τούρκοι** κατέλαβαν τους **Αγίους Τόπους** και την **Ιερουσαλήμ** το έτος 1077 κατά την επέκταση του σουλτανάτου τους.

Αυτό προκάλεσε στη **Δύση** μεγάλη θλίψη και αναστάτωση, διότι υπήρχαν φόβοι ότι δεν θα ήταν πλέον εύκολη η πρόσβαση στους **Αγίους Τόπους** για τους προσκυνητές.

Έτσι οι πάπες της Ρώμης προσπάθησαν να οργανώσουν μία εκστρατεία για ανακατάληψη των **Αγίων Τόπων**.

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ

Οι παράγοντες που συνέβαλαν στην οργάνωση της 1^{ης} σταυροφορίας ήταν:

- 1 οι **φημολογίες** για ωμότητες εναντίον των προσκυνητών από Άραβες και Τούρκους
- 2 τα **οικονομικά** προβλήματα της Δύσης
- 3 το κάλεσμα για βοήθεια εναντίον των Τούρκων του Βυζαντινού Αυτοκράτορα **Αλέξιου Α' Κομνηνού**

1^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Η 1^η σταυροφορία (1096 – 1099) οργανώθηκε από τον πάπα Ουρβανό Β΄ στο Κλερμόντ της Γαλλίας και είχε έντονο θρησκευτικό χαρακτήρα. Εκεί ακούστηκε το «**deus lo volt**», που σημαίνει «ο Θεός το θέλει».

Η σταυροφορία ήταν χωρισμένη σε μία **λαϊκή** και σε μία **φεουδαρχική** σταυροφορία. Οι απλοί άνθρωποι που πήγαιναν προς τους **Αγίους Τόπους** σφαγιάστηκαν εύκολα από τους **Τούρκους**.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΠΡΩΤΩΝ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΩΝ

1^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Οι σταυροφόροι συνήψαν συνθήκη με τον αυτοκράτορα του **Βυζαντίου Αλέξιο Α΄ Κομνηνό** και έλαβαν την υποστήριξη του αυτοκράτορα.

Για αυτή τη βοήθεια θα παραχωρούσαν στο **Βυζάντιο** τις εκτάσεις της δυτικής Μικράς Ασίας που θα ελευθέρωναν από τους Τούρκους.

Οι **σταυροφόροι** συνέτριψαν τους **Τούρκους**, ανακατέλαβαν την **Ιερουσαλήμ** το 1099 και ίδρυσαν στην Παλαιστίνη διάφορα κράτη.

Ο Godfroy de Bouillon (1061-1100), Δούκας του Basse-Lorraine συνάπτει συμμαχία με τον αυτοκράτορα Αλέξιο Α΄ Κομνηνό – Πίνακας του Alexandre Hesse, 19^{ος} αι., Βερσαλλίες, Παρίσι

Πηγή εικόνας: <https://www.pinterest.fr/pin/35289932077780804/>

Μάχη στην Αντιόχεια (1098) – Πίνακας του Frederic Schopin, 1842, Βερσαλλίες, Παρίσι

Πηγή εικόνας: https://pt.wikipedia.org/wiki/Cerco_de_Antioquia

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ (1099)

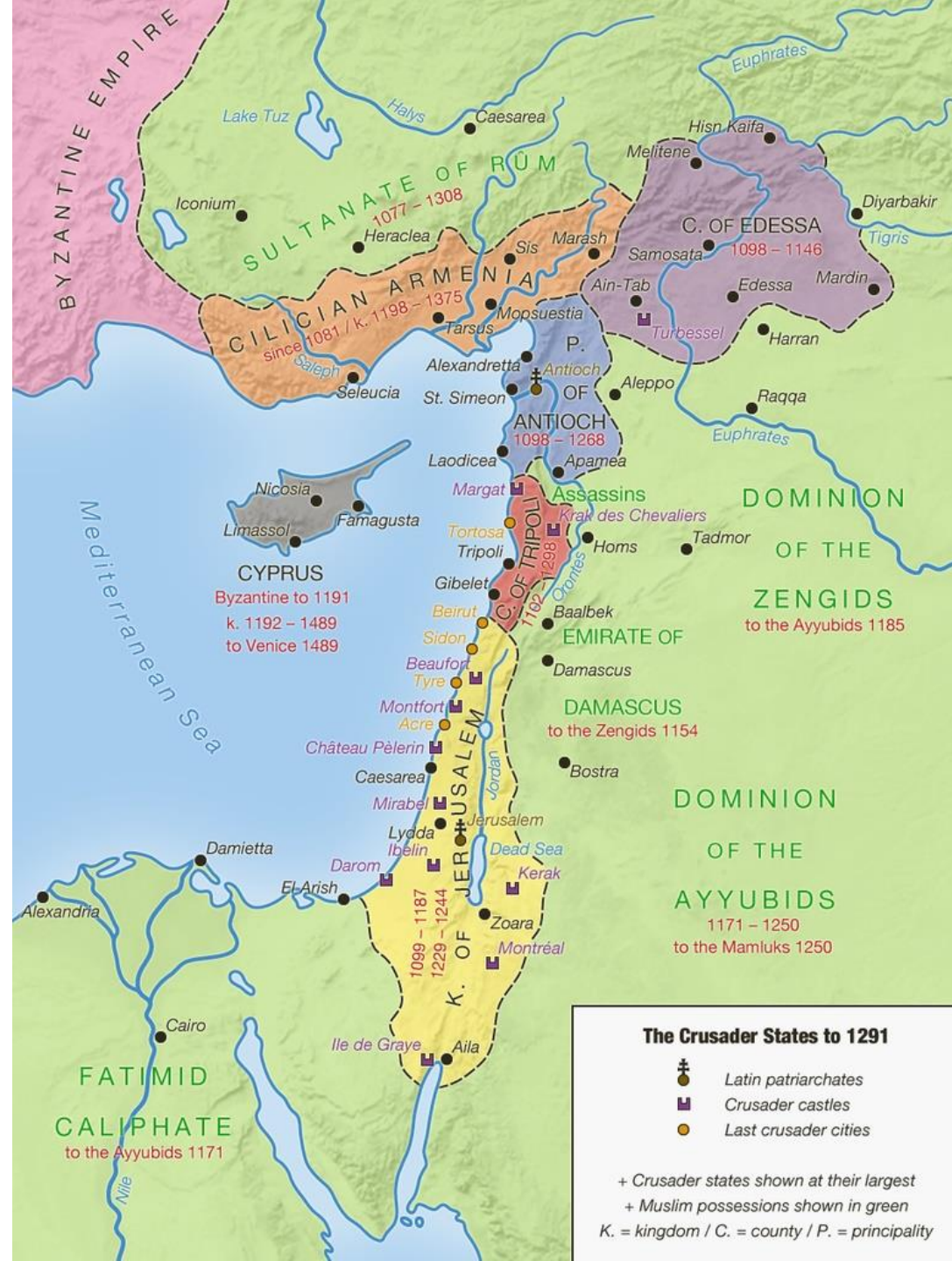

Πίνακας του Émil Signol, Παλάτι των Βερσαλλιών, Παρίσι, Γαλλία

Πηγή εικόνων : <https://www.ancient.eu/image/8983/taking-of-jerusalem-by-the-crusaders/>

Τα κράτη των σταυροφόρων
έως το έτος 1291:

Στον χάρτη φαίνονται τα
σταυροφορικά κράτη στη
μεγαλύτερή τους έκταση. Για
να κυριαρχήσουν στην
περιοχή, οι δυτικοί έχτισαν
πολλά κάστρα σε όλη την
Μέση Ανατολή.

Το ισχυρότερο κάστρο των σταυροφόρων στη Μέση Ανατολή: Krak des Chevaliers

Πηγή εικόνας: https://en.wikipedia.org/wiki/Krak_des_Chevaliers

Krak des Chevaliers

Το Krak des Chevaliers βρίσκεται στη Συρία
Πηγή εικόνας: https://en.wikipedia.org/wiki/Krak_des_Chevaliers

Δεσπόζει και ελέγχει όλη τη γύρω περιοχή: Krak des Chevaliers

Πηγή εικόνας: https://en.wikipedia.org/wiki/Krak_des_Chevaliers

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ

Οι **σταυροφόροι** ίδρυσαν φεουδαρχικά κράτη στη Μέση Ανατολή, φέρνοντας μαζί τους την οργάνωση των βασιλείων της Δύσης.

Όσοι ιππότες έρχονταν στους **Αγίους Τόπους** για να υπηρετήσουν κάποιον άρχοντα, ήταν συνήθως ενταγμένοι σε κάποιο τάγμα των σταυροφόρων.

Αυτό που τους διέκρινε ήταν η μαχητικότητά τους και το θρησκευτικό τους πάθος.

2^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Η 2^η σταυροφορία έγινε μεταξύ 1147 – 1149 και στέφθηκε με απόλυτη αποτυχία. Οι Γερμανοί και οι Γάλλοι σταυροφόροι δεν μπόρεσαν να συμφωνήσουν σε αρκετά ζητήματα και το μόνο που κατάφεραν ήταν να ενώσουν Τούρκους και Άραβες εναντίον τους.

Αυτό χειροτέρεψε τα πράγματα για τα κράτη των σταυροφόρων στην Ανατολή.

2^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Η στάση τους απέναντι στο Βυζάντιο ήταν επίσης διαφορετική: Οι Γερμανοί ζήτησαν υποταγή του Μανουήλ Κομνηνού, ο οποίος μάλιστα συγκρούστηκε μαζί τους, προκαλώντας τους μεγάλες απώλειες, ενώ οι Γάλλοι σταυροφόροι σεβάστηκαν την επιθυμία του αυτοκράτορα να μην πειράξουν τους υπηκόους της αυτοκρατορίας, με αποτέλεσμα να λάβουν βυζαντινή υποστήριξη, όπως π.χ. τρόφιμα.

3^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Η 3^η σταυροφορία έγινε μεταξύ 1189 – 1192 και είναι γνωστή ως **σταυροφορία των βασιλέων**. Η αφορμή δόθηκε όταν έπεσε στα χέρια του **Σαλαντίν** η Ιερουσαλήμ το 1187. Τότε ο βασιλιάς

- της Γαλλίας **Φίλιππος Β΄**
- της Αγγλίας **Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος**
- της Γερμανίας **Φρειδερίκος Β΄ Μπαρμπαρόσα**

ένωσαν τις δυνάμεις τους για να ανακαταλάβουν την **Ιερουσαλήμ**.

Η 3^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Πηγή εικόνας: <https://crusades.home.blog/2018/09/12/the-third-crusade/>

ΡΙΧΑΡΔΟΣ ΛΕΟΝΤΟΚΑΡΔΟΣ
(1157 – 1199)
Βασιλιάς της Αγγλίας
Καλλιτεχνική απεικόνιση

Πηγή εικόνας: <https://cmon.com/product/richard-the-lionheart/richard-the-lionheart>

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ Α΄ ΜΠΑΡΜΠΑΡΟΣΣΑ
(1122 – 1190)
Αυτοκράτορας της Γερμανίας

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Β΄ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
(1165 – 1223)

Βασιλιάς της Γαλλίας

Πίνακας του Louis-Félix Amiel, 1837

Βερσαλλίες, Παρίσι, Γαλλία

3^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Η 3^η σταυροφορία είχε μερική επιτυχία, γιατί ενίσχυσε τις θέσεις των σταυροφόρων στα παράλια της Μέσης Ανατολής, αλλά δεν κατάφερε να ελευθερώσει την **Ιερουσαλήμ**.

Η συμφωνία μεταξύ **Ριχάρδου Λεοντόκαρδου** και **Σαλαντίν** προέβλεπε τον έλεγχο της Ιερουσαλήμ από τους **Άραβες**, όμως επιτρεπόταν σε άοπλους προσκυνητές και σε εμπόρους να επισκέπτονται την πόλη.

Ιερουσαλήμ – Το τέμενος Αλ Ακσά

Πηγή εικόνας: <https://www.hkaci.org.hk/en/2017/04/01/>

Ιερουσαλήμ – Ο πύργος του Δαυίδ

Πηγή εικόνας: <https://almatravelcentre.com.au/category/middle-east/page/3/>

3^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Η 3^η σταυροφορία επέφερε στο **Βυζάντιο** ένα πλήγμα: στην επιστροφή του προς την Αγγλία ο **Ριχάρδος Λεοντόκαρδος** κατέλαβε την **Κύπρο** και την έδωσε στον **Γουίδο Λουζινιάν** (1192).

Από τότε το νησί θα μείνει στα χέρια των **Δυτικών** για τέσσερις αιώνες, μέχρι την κατάληψή του από τους **Τούρκους**.

4^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Η αποτυχία της 3^{ης} σταυροφορίας να καταλάβει την **Ιερουσαλήμ** οδήγησε στην οργάνωση της 4^{ης} σταυροφορίας. Βέβαια τα κίνητρα δεν ήταν πλέον τόσο θρησκευτικά, όσο ήταν υλικά.

Έτσι οι **σταυροφόροι** αντί να ξεκινήσουν για την **Αίγυπτο**, που ήταν ο αρχικός στόχος έπλευσαν προς την **Κωνσταντινούπολη** μετά από πρόσκληση του Αλέξιου Δ' Αγγέλου για να επαναφέρουν στον θρόνο τον πατέρα του Ισαάκιο Β'.

Ο χάρτης της 4^{ης} σταυροφορίας

Πηγή εικόνας: <https://fourth-crusade.weebly.com/maps.html>

4^η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Όταν όμως οι **Άγγελοι** δεν μπόρεσαν να πληρώσουν τους **σταυροφόρους** για τις υπηρεσίες τους, αυτοί αποφάσισαν να κυριεύσουν την Κωνσταντινούπολη.

Με αυτόν τον τρόπο επήλθε η πρώτη άλωση της **Πόλης** το 1204. Η αγριότητα των **σταυροφόρων**, οι ληστείες και οι λεηλασίες έκαναν το χάσμα μεταξύ των **Βυζαντινών** και των **Λατίνων** ακόμη μεγαλύτερο.

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ ΤΗΣ 4^{ΗΣ} ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Πηγή εικόνας: <https://gorets-media.ru/page/13-aprelja-1204-goda-pal-konstantinopol>

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ ΤΗΣ 4^{ης} ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Πηγή εικόνας: <https://www.moddb.com/groups/byzantine-leage-of-moddb/images/the-crusaders-attack-constantinople1>

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΛΩΣΗΣ

Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους σταυροφόρους είχε πολλές συνέπειες:

- 1 η Βυζαντινή Αυτοκρατορία διαμελίστηκε
- 2 η Βυζαντινή Αυτοκρατορία έπαψε να είναι υπολογίσιμη στρατιωτική δύναμη και δεν μπορούσε να αντισταθεί στους Τούρκους
- 3 το μίσος μεταξύ **Βυζαντινών** και **Λατίνων** έγινε αγεφύρωτο

Ο Pierre d'Amiens και ο Aleaume de Clari εισέρχονται στην Κωνσταντινούπολη - Έργο της Christa Hook

Πηγή εικόνας: <https://no.pinterest.com/pin/323062973249193363/>

Έφιπποι σταυροφόροι εφορμούν – Πίνακας του Mariusz Kozik – Πηγή εικόνας: <http://www.lacedemon.info/galeria/>

Κείμενα, συγγραφή, ιστορική έρευνα, εικόνες: Γαρίτατζης Χαράλαμπος (ΠΕ07)
Φιλολογική επιμέλεια: Dr. Γεωργία Μιχαήλ (ΠΕ02)